

SERVICIUL HIDROMETEOROLOGIC DE STAT AL REPUBLICII MOLDOVA LA ANIVERSAREA DE 65 ANI

Valeriu CAZAC,
Director al Serviciului Hidrometeorologic de Stat,
Reprezentant permanent al Republicii Moldova la OMM

Aniversarea a 65-a de la fondarea Serviciului Hidrometeorologic de Stat al Republicii Moldova este o dată marcantă nu numai pentru domeniul național de meteorologie și hidrologie, dar pentru toată populația republicii, deoarece informația serviciului este destinată și utilizată de toți, vremea și clima au avut o influență permanentă asupra dezvoltării civilizațiilor umane din cele mai vechi timpuri. Acestea și în prezent condiționează aproape toate aspectele existenței și activității omului.

În octombrie anul 1944 a fost organizată oficial Direcția serviciului hidrometeorologic a Republicii Moldova, în structura căreia pînă la sfîrșitul anului a fost instituit Biroul meteorologic cu grupuri de prognozare meteorologică și hidrologică.

Însă, istoria creării Serviciului Hidrometeorologic de Stat al Republicii Moldova își are începutul de la primele observații meteorologice efectuate în or. Chișinău în anul 1844. După 30 de ani a fost organizat primul post hidrologic pe r. Nistru, în or. Tighina (anul 1878), de asemenea, au fost începute observațiile meteorologice în 5 puncte ale țării: Briceni (1887), Soroca (1890), Comrat (1892), Plotî (1894) și Tiraspol (1898). La sfîrșitul secolului XIX observațiile meteorologice staționare se efectuau în 11 puncte, iar cele hidrologice – în 6. Însă, la majoritatea stațiilor și posturilor observațiile se efectuau episodic, deseori fiind întrerupte de acțiunile militare din timpul primului și celui de al doilea război mondial.

În octombrie anul 1944, după cum a fost menționat mai sus, a fost organizată Direcția serviciului hidrometeorologic a Republicii Moldova, care în continuare a asigurat o dezvoltare planificată a observațiilor hidrometeorologice în țară. Biroul meteorologic cu grupurile de prognozare meteorologică și hidrologică din cadrul ei a desfășurat și o vastă activitate privind concretizarea atît a metodologiei utilizate de către Institutul Central de Prognozare (or. Moscova) și adaptate

la condițiile Republicii Moldova, cît și la elaborarea unor metodologii noi.

Un merit deosebit îi aparține dlui P. Panteleev, care în decurs de mulți ani a condus această subdiviziune. Actualmente, sunt utilizate mai mult de 10 metode de prognozare locală (ploile torențiale, vijeliile, furtunile, grindina etc.), elaborate de el. O parte din aceste metode se folosesc pe larg pentru prognozare nu numai în Republica Moldova, dar și peste hotarele ei.

Grupul de prognoze hidrologice a elaborat metodici de prognozare hidrologică pe fluviul Nistru și rîul Prut. În anul 1950 a fost emisă

prima prognozare a viiturilor pluviale, iar în 1953 prognoza volumului de scurgere a viiturilor pluviale.

În perioada postbelică s-a început restabilirea intensivă a stațiilor și posturilor, care au funcționat anterior, de asemenea, au fost deschise noi posturi și organizate noi genuri de observații. În anul 1946, în Chișinău a fost lansată prima radiosondă meteorologică. Pe parcursul multor ani radiosondarea verticală a atmosferei se efectua episodic, dar, odată cu deschiderea stației aerologice

În anul 1957 – permanent. În anul 1953 a fost deschisă stația de bilanț hidric, iar în 1957 se deschide stația hidrologică la bazinul de apă Dubăsari. În anul 1954 au început observațiile asupra componentelor bilanțului radiativ.

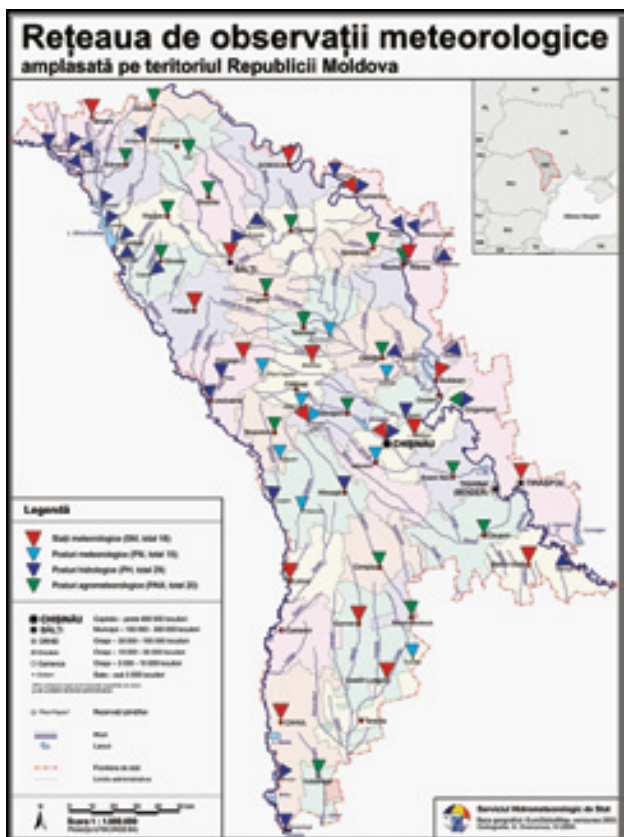
Pentru asigurarea necesităților sectorului agrar se dezvoltă intens rețeaua de observații agrometeorologice, îndeosebi pentru determinarea rezervelor de umiditate productivă în sol (de la 3 puncte de observații, în anul 1947, pînă la 24 puncte, în 1963). La mijlocul anilor 50 rețeaua hidrometeorologică a republicii a atins o densitate optimă pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

Dezvoltarea rețelei hidrometeorologice a necesitat o permanentă asigurare metodologică, fiind elaborate un șir de lucrări de generalizare a materialelor observațiilor hidrometeorologice. În acest scop în anul 1956 a fost organizat Observatorul Hidrometeorologic (reorganizat în anul 1982 în Centrul Hidrometeorologic), care asigura dirijarea metodică a rețelei de observații, înzestrarea ei cu utilaj și echipament, dezvoltarea noilor tipuri de observații, generalizarea materialelor de observații sub formă de: buletine lunare, anuare, îndrumări, de asemenea, efectuarea unui șir de cercetări științifice.

Lucrările finale ale Observatorului constituie monografiile: „Climat Moldavesci SSR”, „Climat g.Chișineva”, „Agroclimaticeschie resursi Moldavesci SSR”, „Agroclimaticeschiei spravocinic Moldavesci SSR”, „Meteorologiceschie stihiiinfe iavlenia na Ucraine i Moldavii” (împreună cu Institutul de Geografie al AȘM).

Organizarea observațiilor, generalizarea datelor hidrometeorologice și elaborarea prognozelor erau efectuate de specialiști de calificare înaltă – A. Krivopleas, P. Sineavschii, G. Ceban, G. Bevza, N. Cotova, V. Sivun, G. Lasse, T. Șevcun, D. Soloviova.

La crearea și dezvoltarea Serviciu-

lui au contribuit fructuos conducătorii lui: P. Agheev, A. Prihodico, E. Petrov, V. Petrov, A. Kotlearov, V. Sofroni.

Observațiile asupra poluării mediului ambiant în Republica Moldova au început să se efectueze în anul 1950 prin organizarea studiilor asupra regimului hidrochimic a două râuri în 5 puncte. În prezent volumul acestor lucrări a crescut considerabil. Observațiile se realizează pe 17 râuri în 52 de secțiuni de monitorizare și în 9 bazine de apă după 49 de indici de calitate. Începînd cu anul 1976 este organizat controlul asupra calității apelor de suprafață după 5 grupe hidrobiologice.

Observațiile asupra poluării aerului atmosferic s-au început în anul 1969 în or. Chișinău în 3 puncte staționare după 4 indici și treptat s-a extins atît după numărul punctelor de observații, cît și al ingredientelor determinate. În prezent aceste observații se efectuează în 4 orașe în 17 puncte staționare, după 7 ingrediente. Din anul 1979 s-au început lucrări de elaborare a prognozelor privind poluarea aerului atmosferic.

În legătură cu utilizarea în agricultură a diferitelor chimicale a apărut necesitatea controlului asupra

calității solului pe terenurile agricole privind conținutul în el a pesticideilor. Respectivele lucrări încep în anul 1976 cu organizarea laboratorului de observații asupra poluării solului, care în prezent a cuprins practic tot teritoriul republicii, unde s-au aplicat și se aplică chimicale.

Odată cu obținerea independenței de către Republica Moldova, capătă independență și Serviciul Hidrometeorologic de Stat. În anul 1994 Serviciul devine membru al Organizației Meteorologice Mondiale (OMM), membru al Consiliului Internațional pentru Hidrometeorologie al statelor CSI.

În prezent Serviciul Hidrometeorologic de Stat include în compo-

nența sa trei domenii de activitate coordonate de trei subdiviziuni de producție, inclusiv:

- Direcția meteorologie;
- Direcția hidrologie;
- Direcția monitoring al calității mediului.

Activitatea internațională a Serviciului Hidrometeorologic de Stat se desfășoară în următoarele direcții principale:

- participarea la programele agențiilor specializate ale ONU, cum sunt: Organizația Meteorologică Mondială, Convenția-cadru a ONU pentru Schimbarea Climei, Convenția ONU pentru Combaterea Deșertificării, Convenția Comisiei ONU pentru Europa asupra poluării atmosferice pe distanțe lungi,
  - participarea în calitate de Partea la Convenția Comisiei ONU pentru Europa privind Efectele Transfrontiere ale Accidentelor Industriale.
  - realizarea acordurilor bilaterale cu serviciile hidrologice și meteorologice naționale;
- Fiind membru al Organizației Meteorologice Mondiale (OMM),

Serviciul Hidrometeorologic de Stat participă în cadrul programelor și comisiilor acestea în domeniile: meteorologie, climatologie, hidrologie. OMM facilitează schimbul liber și nelimitat de date și informații, produse și servicii în regim real de timp ce ține de securitatea societății, bunăstarea economică și protecția mediului înconjurător. OMM acordă Serviciului asistență tehnică și financiară considerabilă. Grație acestui ajutor, specialiștii noștri participă în cadrul conferințelor internaționale, seminarelor și cursurilor de specializare.

O etapă importantă în dezvoltarea Serviciului o constituie semnarea în anul 1996 în comun cu Institutul Național de Meteorologie și Hidrologie din România a Memorandumului privind colaborarea în Europa Centrală și de Est în domeniul prognozelor numerice pe teritorii limitate (ALADIN, Meteor-France).

Colaborarea cu serviciile hidrometeorologice naționale se desfășoară în cadrul acordurilor bilaterale. Mai intens se dezvoltă relațiile cu serviciile hidrometeorologice ale statelor vecine. O importanță deosebită pentru consolidarea relațiilor de colaborare o au programele interguvernamentale pe termen lung cu Ucraina și România. În cadrul acestor acorduri și programe se efectuează schimbul de informație hidrometeorologică operativă, monitorinul asupra stării resurselor acvatice a râurilor de frontieră Nistru și Prut.

În temeiul programului de guvernare „Modernizarea țării – bunăstarea poporului”, a fost elaborat un plan de perspectivă, care prevede dezvoltarea și consolidarea potențialului Serviciului Hidrometeorologic de Stat. Pentru a atinge acest deziderat, cu ajutorul financiar al Guvernului și al Fondului Ecologic Național, au fost efectuate activități importante privind modernizarea și optimizarea principalelor subdiviziuni de producție ale Serviciului, inclusiv a Rețelei naționale de observații. Au fost procurate și instalate stații meteorologice automate pentru toate stațiile meteorologice, utilaj modern pentru câteva posturi

hidrologice și hidrochimice.

La inițiativa Serviciului Hidrometeorologic de Stat și cu susținerea conducerii de vîrf a Republicii Moldova această decizie a fost realizată cu succes în conformitate cu Hotărîrea Guvernului nr. 1006 din 30 august 2006 „Cu privire la proiectarea, construcția și transferarea Stației Meteorologice Chișinău, Stației Aerologice Republicane și a complexului administrativ ale Serviciului Hidrometeorologic de Stat”.

Schimbările social-economice din țară au impus Serviciul să încheie contracte cu structuri comerciale, asociații de acționari și alți agenți economici – potențiali utilizatori ai informației hidrometeorologice. În cadrul Serviciului se efectuează studii de marketing, scopul cărora este de a pătrunde cu producția hidrometeorologică specializată pe piața serviciilor prestate, extinderea domeniului de prestare a serviciilor, precum și căutarea mijloacelor mai eficiente și mai puțin costisitoare pentru satisfacerea cerințelor înaintate de utilizatori.

Practica internațională confirmă că utilizarea rațională și la timp a informației hidrometeorologice permite ramurilor economiei naționale de a optimiza activitatea zilnică, contribuind la prosperarea socială și economică a țării.

În acest context, este importantă conștientizarea aceluși rol care îi revine Serviciului Hidrometeorologic de Stat. În prezent Serviciul activează în corespundere cu prevederile Legii nr. 1536-XIII din 25 februarie 1998 cu privire la activitatea hidrometeorologică.

Sarcinile de bază ale Serviciului Hidrometeorologic de Stat sunt:

- monitorizarea mediului în vederea protecției populației contra fenomenelor meteorologice periculoase, a prevenirii și diminuării pagubelor ce pot fi cauzate de acestea;
- satisfacerea necesităților populației, economiei și apărării naționale, precum și autorităților publice privind informația hidrometeorologică;
- constituirea și gestionarea Fondului Național de Date Hidrometeorologice, necesar pentru

fundamentarea hidrometeorologică a proiectării, executării și exploatarei diverselor obiective social-economice și pentru elaborarea strategiilor de dezvoltare pe termen lung a economiei naționale;

- efectuarea observațiilor asupra poluării mediului și a consecințelor ei, conform parametrilor chimici, hidrobiologici și radiaționali și analiza datelor obținute;
- participarea la schimbul de informații în cadrul sistemului mondial de observații hidrometeorologice și îndeplinirea obligațiilor ce decurg din convențiile și acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte.

Actualmente Serviciul Hidrometeorologic de Stat dispune de o rețea optimală de stații și posturi hidrometeorologice pentru efectuarea observațiilor sistematice asupra fenomenelor meteorologice, hidrologice și controlul asupra nivelului de poluare a mediului ambiant. Sunt create și se utilizează tehnologii moderne de prelucrare a informației respective. Specialiștii Serviciului, pe lângă lucrul operativ, îndeplinesc și o activitate amplă de cercetări științifice în domeniul dat, îndreptată spre ridicarea calității prognozelor, majorarea volumului producției prognostice și informației de gim.

Pentru activitate prodigioasă, în scopul prevenirii și diminuării consecințelor provocate de viiturile catastrofale de pe râurile Nistru și Prut din vara anului 2008, unor salariați ai Serviciului Hidrometeorologic de Stat li s-au acordat distincții de stat.

Cu ocazia aniversării, doresc să exprim sincere mulțumiri și recunoștință față de colectivul serviciului, față de toți specialiștii meteorologi și hidrologi din țară pentru munca asiduă depusă de-a lungul anilor întru consolidarea și prosperarea Serviciului Hidrometeorologic de Stat. Mereu să fie conștienți de faptul că de calitatea informației și a serviciilor pe care ei le prestează depinde securitatea vieții oamenilor, progresul economiei naționale și viabilitatea mediului ambiant. Succese și noi realizări!